

Ένα χρονικό δράσεων αναρχικών γυναικών στη Λατινική Αμερική

Αυτό που ακολουθεί είναι μια μορφή χρονικού κάποιων από τις δράσεις που ανέλαβαν αναρχικές γυναίκες στη Λατινική Αμερική, στο διάστημα μεταξύ 1884 και 1940. Το χρονικό δεν είναι εξαντλητικό αλλά χρήζει περαιτέρω έρευνας.

Virginia Bolten

1884

Ουρουγουάη: Η εφημερίδα “Lucha Obrera” («Εργατικός Αγώνας») ζητεί την ίδρυση τμήματος γυναικών στο Διεθνή Σύνδεσμο Εργατών στο Μοντεβιδέο.

1895

Αργεντινή: Στο Μπουένος Άιρες κυκλοφορεί το φυλλάδιο με τίτλο “Propaganda anarquista entre las mujeres” («Αναρχική Προπαγάνδα Μεταξύ Γυναικών») με την υπογραφή της Ιταλίδας ελευθεροσκεπτικίστριας Ana Maria Mozón, προωθώντας ιδέες όπως ο ελεύθερος έρωτας, η οικογένεια, η εκμετάλλευση της παραγωγής και οι διάφορες μορφές βίας (συζυγική, ξυλοδαρμός, ψυχολογικός εκφοβισμός κλπ). «Επιδιώκουμε την απελευθέρωση από τη λαγνεία του εργοδότη που μας εκμεταλλεύεται, από τις μαντείες του ιερέα που γεμίζει τα κεφάλια μας με δεισιδαιμονίες, την εξουσία του συζύγου που μας κακομεταχειρίζεται». Το κείμενο του φυλλαδίου αναδημοσιεύεται από την εφημερίδα “La Question Sociale” («Το Κοινωνικό Ζήτημα»).

1896

Αργεντινή: Κυκλοφορεί η εφημερίδα “La Voz de la Mujer” («Η Φωνή της Γυναίκας»), αλλά σταματά να εκδίδεται το 1897. Η εφημερίδα ήταν μια πλατφόρμα αναρχοκομμουνιστικών αντιλήψεων που κυκλοφορούσαν μεταξύ των γυναικών που εργάζονταν, ως επί το πλείστον, στο Μπουένος Άιρες, τη Λα Πλάτα και το Ροζάριο. Η πρώτη έκδοση χαιρετίστηκε με εχθρότητα από ορισμένους αναρχικούς κύκλους που περιέγραφαν τις συντάκτριες της ως «πικρές γλώσσες και πένες», εξαιτίας των επιθέσεων που εκτόξευαν σε στάσεις που είναι ασύμβατες με τον αναρχισμό όταν πρόκειται για ζητήματα ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η εφημερίδα "La Voz de la Mujer"

1898

Αργεντινή: Η Ουρουγουανή αναρχική Βιρτζίνια Μπολτέν (Virginia Bolten) τίθεται επικεφαλής της πρώτης πορείας που έγινε ποτέ στο Ροζάριο της Αργεντινής για την 1η Μαΐου. Έφερε μια κόκκινη σημαία με την μαύρη επιγραφή «Πρώτη Μαΐου. Παγκόσμια Αδελφότητα. Εμείς οι εργαζόμενοι του Ροζάριο τηρούμε τις διατάξεις της Διεθνούς Επιτροπής Εργασίας στο Παρίσι». Είναι η μόνη γυναίκα που απευθύνεται στο πλήθος.

1900

Ουρουγουάη: Η ισπανογεννημένη Βελέν de Sárraga, δασκάλα και δημοσιογράφος, αποφασίζει να εγκατασταθεί στην Ουρουγουάη, εκτιμώντας ότι εκεί θα μπορέσει να συνεχίσει το έργο της χωρίς παρέμβαση, λόγω των φιλελεύθερων πολιτικών της κυβέρνησης με επικεφαλής τον José Battle y Ordóñez.

1901

Μεξικό: Στο Γουαναχουατο εμφανίζεται η πρώτη έκδοση της εφημερίδας "Vesper". Εκδίδεται από τη Μεξικάνη επαναστάτρια και αναρχική δημοσιογράφο Juana Belén Gutiérrez de Mendoza, με σκοπό την καταπολέμηση της δικτατορίας του Porfirio Díaz. Παρά τις διάφορες διακοπές της κυκλοφορίας της εξαιτίας κλεισίματος, η εφημερίδα επιβιώνει μέχρι το 1936. Όλα αυτά τα χρόνια, η Juana Belen υπόκειται σε πολιτική παρενόχληση και φυλάκιση.

Αργεντινή: Σημαντικός αριθμός συνδικαλιστικών οργανώσεων που συνδέονται με την αναρχικών τάσεων FORA (Περιφερειακή Ομοσπονδία Εργατών Αργεντινής) υποστηρίζουν το σύνθημα «Ίση αμοιβή για ίση εργασία».

Ουρουγουάη: Συνδικαλιστικές οργανώσεις σχηματίζονται από γυναίκες που εργάζονται σε υπηρεσίες πλυντηρίου, σιδερώματος, αλλά και στην καπνοβιομηχανία.

1902

Περου: Η αναρχική επιθεώρηση "La Idea Libre" («Η Ελεύθερη Ιδέα») εγκαινιάζει ένα γυναικείο τμήμα, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων άρθρων, κείμενα από Αμερικανές σουφραζέτες.

Αργεντινή: Ιδρύεται η ομάδα "Las Libertarias" («Οι Ελευθεριακές»), προσφέροντας εναλλακτικές προτάσεις αντίστασης στις γυναίκες. Η Virginia Bolten ξεκινά μια περιοδεία προπαγάνδας σε πολλές πόλεις της Αργεντινής.

Μεξικό: Η εφημερίδα της Juana Belén Gutiérrez de Mendoza, "Vesper", αρχίζει να δημοσιεύεται στην Πόλη του Μεξικού. Η Juana Belén αναπτύσσει μια σχέση με τους αδελφούς Ricardo και Jesús Flores Magón, κεντρικές προσωπικότητες του μεξικανικού αναρχισμού και ιδρυτές του Μεξικανικού Φιλελεύθερου Κόμματος (PLM).

1903

Μεξικό: Από τη φυλακή, η Elisa Acuña y Rosetti ενώνεται με την Juana Belén Gutiérrez de Mendoza για να ξεκινήσει η εφημερίδα "Fiat Lux". Η Elisa Acuña είναι μέλος του Συντονιστικού Κέντρου "Ponciano Arriaga" της Συνομοσπονδίας Φιλελεύθερων Ομάδων. Η εφημερίδα τους γίνεται το επίσημο όργανο του Συνδέσμου Αλληλοβοήθειας Γυναικών.

Χιλή: Έναρξη της αναρχίζουσας Κοσμοπολίτικης Ομοσπονδίας Γυναικών στην Αντίσταση. Η Ángela Muñoz Arancibia έχει εξέχουσα θέση στην παρουσίαση.

1904

Μεξικό: Στο Laredo (Τέξας), η Juana Belén Gutiérrez de Mendoza, μαζί με τις δημοσιογράφους και πολιτικές ακτιβίστριες Elisa Acuña και Sara Estela Ramírez, συνεχίζει την κυκλοφορία της "Vesper", καθώς και των εφημερίδων "La Corregidora" και "La Protesta Nacional".

Η Juana Belén Gutiérrez de Mendoza κι η εφημερίδα "Vesper"

Αργεντινή: Η Juana Rouco Buela, κεντρική φυσιογνωμία του γυναικείου αναρχοσυνδικαλισμού της Αργεντινής, είναι ομιλήτρια σε μια διαδήλωση της FORA κατά τη διάρκεια των εορτασμών της Πρωτομαγιάς.

1905

Χιλή: Στις 10 Σεπτέμβρη κυκλοφορεί στο Βαλπαράϊζο (Valparaíso) το πρώτο τεύχος της εφημερίδας "La Alborada", «δεκαπενθήμερου πρωταθλητή των προλεταριακών τάξεων» – όπως αναγράφεται στην προμετωπίδα. Αυτή ήταν μια εφημερίδα με αναρχικές τάσεις, που ιδρύθηκε και διευθύνθηκε από την σκηνοθέτιδα Carmela Jeria, με τον συγκεκριμένο στόχο «να υπερασπιστεί την υπόθεση των εργαζόμενων γυναικών». Έναν χρόνο αργότερα, μετά τον σεισμό στο Valparaíso, επανεμφανίζεται στο Σαντιάγο με τον υπότιτλο «Φεμινιστική Έκδοση». Κυκλοφορεί μέχρι το 1907.

Πουέρτο Ρίκο: Σε ηλικία 15 χρόνων, η Luisa Carpetillo, συγγραφέας, δημοσιογράφος, αναρχική φεμινίστρια και συνδικαλίστρια, συμμετέχει σε αγροτική απεργία στο χωριό της Arecibo.

1906

Βραζιλία: Με πρωτοβουλία της αναρχικής ακτιβίστριας Ernestina Lesina, συστάθηκε ο Σύνδεσμος Ραπτριών Τσαντών. Η Lesina απευθύνει προσκλήσεις καλώντας τις εργαζόμενες γυναίκες να συμμετάσχουν στον αγώνα για να εξασφαλίσουν περικοπή των ωρών εργασίας. Στο Σάο Πάολο, η Lesina εγκαινιάζει την εφημερίδα "Anima e Vita". Λέκτορας και ομιλήτρια η ίδια, αγκαλιάζει την υπόθεση της απελευθέρωσης των γυναικών.

Στο Σάο Πάολο, οι αναρχικές εργαζόμενες γυναίκες Maria Lopes, Teresa Fabri και Teresa Maria Carini κυκλοφορούν ένα Μανιφέστο που απευθύνεται σε εργαζόμενες γυναίκες και δημοσιεύεται στην αναρχική εφημερίδα "Terra Livre", προτρέποντας τις γυναίκες να συμμετάσχουν στο απεργιακό κύμα που εξαπολύθηκε στο Σάο Πάολο και να καταγγείλουν τις δύσκολες συνθήκες εργασίας που πρέπει να αντέξουν, τις υπερβολικές ώρες εργασίας και τις καταστροφικές αμοιβές που λαμβάνουν.

Χιλή: Ο Σύλλογος Μοδιστρών του Σαντιάγο ξεκινά την κυκλοφορία της εφημερίδας "La Palanca". Ασχολείται με θέματα όπως το εργατικό κίνημα και δημοσιεύει ειδικά άρθρα σχετικά με την κατάσταση των γυναικών και την «ανδρική καταπίεση».

Αργεντινή: Το Μπουένος Άιρες φιλοξενεί το Διεθνές Συνέδριο Ελεύθερης Σκέψης στο οποίο καλείται η Belén de Sárraga τιμής ένεκεν.

1907

Αργεντινή: Οι Juana Rouco Buela, Virginia Bolten, Teresa Caporaletti και María Collazo συγκροτούν το Αναρχικό Κέντρο Γυναικών. Ταυτόχρονα, στο Rosario, ανοίγει τις πόρτες του το αναρχικό γυναικείο κέντρο "Louise Michel" –προς τιμήν της Γαλλίδας αναρχικής που συμμετείχε στην Κομμούνα του Παρισιού το 1871. Οι Juana Rouco και María Collazo μιλούν στην μαζική πορεία που διοργανώθηκε με την ιστορική απεργία των ενοικιαστών για διαμαρτυρία ενάντια στις αυξήσεις των ενοικίων και τις εξώσεις. Αυτή η απεργία, που κέρδισε την υποστήριξη 100.000 ανθρώπων, ανδρών και γυναικών, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν εργαζόμενοι, πνίγηκε στο αίμα. Ως αποτέλεσμα του ρόλου που διαδραμάτισε, η κυβέρνηση χρησιμοποίησε τον νόμο περί κατοικίας για να εκτοπίσει, ως αλλοδαπές, αρκετές σημαντικές φυσιογνωμίες του αναρχισμού. Μεταξύ αυτών ήταν οι Ουρουγουανές María Collazo και Virginia Bolten και η Ισπανίδα Juana Rouco Buela.

Πουέρτο Ρίκο: Η Luisa Capetillo υποστηρίζει το δικαίωμα των γυναικών να ψηφίζουν και να οργανώνονται σε συνδικάτα.

Μεξικό: Εμφανίζεται η ομάδα "Hijas de Anáhuac" («Θυγατέρες του Anáhuac») που απαρτίζεται από γυναίκες κλωστοϋφαντουργούς από το Tizarán, η οποία αγκαλιάζει το πρόγραμμα του Μεξικανικού Φιλελεύθερου Κόμματος των αδελφών Magón.

Χιλή: Η Carmela Jería δίνει μια ομιλία σε 40.000 ανθρώπους στις εορταστικές εκδηλώσεις της Πρωτομαγιάς.

1908

Ουρουγουάη: Εμφάνιση της αναρχικής εφημερίδας "La Nueva Senda", που ξεκίνησε από τις Virginia Bolten, María Collazo και Juana Rouco Buela και μια ομάδα ανδρών αναρχικών.

1910

Πουέρτο Ρίκο: Η Luisa Capetillo κυκλοφορεί την επιθεώρηση "Mujer" («Γυναίκα»).

Πουέρτο Ρίκο: Το 6ο Εργατικό Συνέδριο της αναρχίζουσας Ανεξάρτητης Ελεύθερης Ομοσπονδίας Εργατών (FLT) εγκρίνει Ψήφισμα για τη συγκρότηση γυναικείας πτέρυγας στην οργάνωση.

Ουρουγουάη: Μια ένωση συγχωνεύσεων γυναικείων συνδικαλιστικών ομάδων λαμβάνει χώρα στο εσωτερικό της Αναρχικής Εργατικής Ομοσπονδίας Ουρουγουάης.

Αργεντινή: Η Belén de Sárraga συμμετέχει στο Διεθνές Συνέδριο Γυναικών και διορίζεται επίτιμη πρόεδρος του.

1911

Περού: Έναρξη της κυκλοφορίας της αναρχικής εφημερίδας "La Protesta" («Διαμαρτυρία»), η οποία είναι βασικά πλατφόρμα γυναικών που ασχολούνται με θέματα σχετικά με τις συνθήκες εργασίας.

1913

Χιλή: Η Ισπανή συγγραφέας Bellen de Sárraga δίνει σειρά ομιλιών για τον κοσμικό χαρακτήρα και την ελευθερία. Με την πρωτοβουλία της, ξεκίνησε η Ένωση Ελεύθεροσκεπτικιστών Γυναικών του Valparaíso, όπως και το Κέντρο Αντικληρικαλισμού Γυναικών. Στην Antofagasta, ένα γυναικείο κέντρο "Belén de Sárraga" ανοίγει. Την ίδια στιγμή, παρόμοια κέντρα ανοίγουν στο Iquique και αλλού στη βόρεια Χιλή.

H Belen de Sarraga

Παραγουάη: Αναδύονται οι πρώτες εργατικές γυναικείες οργανώσεις.

1914

Βραζιλία: Η εργαζόμενη στα κεντήματα Angelina Soares εμπλέκεται στον αναρχικό αγώνα, γράφοντας για την εφημερίδα "Germinal-Barricata" την οποία διευθύνει ο αδελφός της Florentino, στα πορτογαλικά και τα ιταλικά. Γράφει επίσης σε διάφορες άλλες αναρχικές εφημερίδες του Σάο Πάολο. Βοηθά στην ίδρυση και καθοδηγεί το Κέντρο Εκπαίδευσης Γυναικών.

Χιλή: Ιδρύεται το Κέντρο Αντικληρικαλισμού Iquique σε μια βραδινή εκδήλωση με την Belén de Sárraga, προκαλώντας πολύ αναστάτωση και οργή σε κληρικούς και συντηρητικούς χώρους στην πόλη.

Περού: Η Ένωση Μαγειριστών δημιουργείται μέσω διαμαρτυριών σε εντολή του κυβερνήτη που απαγορεύει στις εργαζόμενες γυναίκες να συνδικαλιζονται ελεύθερα.

1915

Ουρουγουάη: Στο Μοντεβιδέο, η εφημερίδα "La Batalla" («Η Μάχη») μια «εφημερίδα ιδεών και κριτικής» εμφανίζεται υπό την καθοδήγηση της αναρχικής María Collazo.

1916

Χιλή: Ιδρύεται στο Iquique ένα κέντρο για την εκπαίδευση των γυναικών ελεύθερης επαφής, υπό την ονομασία "Louise Michel".

Μεξικό: Συγκροτείται η ομάδα "Mujeres Acratas" («Γυναίκες Χωρίς Κράτος»), που είναι συνδεδεμένη με το Casa del Obrero Mundial και έχει ως επικεφαλής την μοδίστρα Esther Torres.

1917

Μεξικό: Η Juana Belén Gutiérrez de Mendoza εξασφαλίζει χρηματοδότηση και γη για μια πειραματική γεωργική αποικία. Δεν υπάρχει συνδικαλιστική υποστήριξη. Η Luisa Caretillo από το Πουέρτο Ρίκο έχει μια παρόμοια αντίληψη, αλλά και αυτή δεν συναντά υποστήριξη εκ μέρους της συνδικαλιστικής ηγεσίας. Και τα δύο έργα θεωρούνται «υπερβολικά ιδεαλιστικά».

1918

Βραζιλία: Η αναρχική Elvira Boni de Lacerda, ενώθηκε με τις Elisa Gonçalves de Oliveira, Aida Morais, Isabel Peleteiro, Noemia Lopes, Carmen Ribeiro και άλλες/ους για την ίδρυση του Συνδικάτου Ραπτριών και Συναφών Επαγγελματιών.

Μεξικό: Στις 16 Αυγούστου πραγματοποιείται το άνοιγμα του Ριζοσπαστικού Κέντρου Γυναικών, μέρος της σχολής σκέψης του αναρχικού-συνδικαλιστικού Casa del Obrero Mundial. Το Κέντρο κυκλοφορεί την εφημερίδα "El Iconoclasta" που ισχυρίζεται ότι παράγεται από "ανυπόμονες και μαχητρίες γυναίκες και έχει σχεδιαστεί για να αυξήσει τη συνείδηση των

γυναικών που υποδουλώνονται από τον ρωμαϊκό βαμπίρ» (μια αναφορά στους καθολικούς κληρικούς που ρουφούν το αίμα των γυναικών;)

Περου: Στην πόλη Huacho δημιουργείται το γυναικείο κέντρο “Luz y Libertad” («Φως και Ελευθερία»). Προεδρεύει η αναρχική Luzmilla La Rosa.

1919

Βραζιλία: Ξεσπά απεργία των κομμωτριών με επικεφαλής την Ένωση Ραπτριών και Συναφών Επαγγελματιών κερδίζοντας αύξηση μισθού και την ημέρα των 8 ωρών.

Πουέρτο Ρίκο: Υπό την καθοδήγηση της Emilia Hernández και της Genara Pagán συγκαλείται το Πρώτο Συνέδριο Εργαζόμενων Γυναικών Πουέρτο Ρίκο υπό την αιγίδα της Ελεύθερης Ομοσπονδίας Εργατών (FLT). Με Ψήφισμα δημοσιεύονται καλέσματα για ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου.

1920

Βραζιλία: Το 3ο Βραζιλιανό Κογκρέσο Εργασίας, στο οποίο συμμετέχει μια αντιπροσωπεία της Ένωσης Μοδιστρών, Γουναράδων και Συναφών Επαγγελματιών (Seamstresses', Furriers' and Allied Trades Union). Η Elvira Boni de Lacerda προεδρεύει της συνόδου λήξης εργασιών.

1921

Αργεντινή: Μια ομάδα γυναικών, με επικεφαλής την Juana Rouco Buela, εγκαινιάζει το Αργεντινικό Κέντρο Κοινωνικών Σπουδών, το οποίο γεννά την αναρχική εφημερίδα “Nuestra Tribuna” («Το Δικό μας Βήμα», 1922-24), δηλώνοντας ότι ασχολείται με τις ιδέες, την Τέχνη, την Κριτική και τη Λογοτεχνία. Αυτή είναι η πρώτη αναρχική έκδοση που έχει διεθνή χαρακτήρα. Όπως και η “La Voz de Mujer” πιο πριν, δέχεται αρκετή κριτική και προκαλεί διαμάχη στους αναρχικούς κύκλους. Η εφημερίδα παλεύει, επίσης, με δυσκολίες χρηματοδότησης, αστυνομικές απειλές, αδιαφορία του άλλου Τύπου κ.λπ.. Το τελευταίο τεύχος εμφανίζεται τον Νοέμβριο του 1923. Η Juana Rouco και η οικογένειά της αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το Μπουένος Άιρες.

Χιλή: Ιδρύεται η Ομοσπονδία Εργαζομένων Γυναικών της Ένωσης, υποστηριζόμενη από τους Βιομηχανικούς Εργάτες του Κόσμου (IWW).

1924

Αργεντινή: Η “Nuestra Tribuna” επανεμφανίζεται στο Tandil την 1η Νοεμβρίου, αν και είναι βραχύβια. Αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Στα γραφεία της εφημερίδας επιτίθεται μια ένοπλη ομάδα που αντιτάσσεται στη σκέψη της. Μετά από αυτό, παύει την κυκλοφορία της.

Η εφημερίδα "Nuestra Tribuna"

1925

Βολιβία: Στη συνοικία Oruro διεξάγεται το 2ο Εργατικό Συνέδριο. Συμμετέχουν μόνο δύο γυναίκες αντιπρόσωποι, οι Angélica Ascuí και María de Macedo, οι οποίες καταγγέλλουν την εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών στη βιομηχανία. Απαιτούν νομοθεσία υπέρ των εγκύων και δημιουργία πανεπιστημίων και σχολείων για την εργατική τάξη.

Αργεντινή: Στο Buenos Aires, η “Nuestra Tribuna” ξεκινά την τρίτη φάση της και δημοσιεύει τρία τεύχη. Αυτή είναι μια δύσκολη περίοδος για τον αναρχισμό που εισέρχεται σε παρακμή.

1927

Βολιβία: Σύσταση της Ομοσπονδίας Εργαζομένων Γυναικών (FOF), μιας πτέρυγας της τοπικής Ομοσπονδίας Εργασίας (FOL) με αναρχικές επιρροές. Τα περισσότερα από τα μέλη της είναι υπηρέτριες σε σπίτια, γυναίκες της αγοράς και μαγειρίσσες. Συμφωνούν να λειτουργούν αυτόνομα και ανεξάρτητα από τις ανδρικές οργανώσεις. Εκτός από την αύξηση του χρονοδιαγράμματος των αιτημάτων εργασίας, ζητούν απόλυτο διαζύγιο, τη δημιουργία παιδικών σταθμών και την ισότητα ενώπιον του νόμου όλων των παιδιών και των δύο φύλων.

1936

Βολιβία: Έναρξη της Ένωσης Ανθοπωλών Γυναικών. Η πρωτοπόρος αναρχική Petronila Infantes εγκαινιάζει το Συνδικάτο Προσωπικού Κουζίνας, απαιτώντας καθορισμένες ώρες εργασίας. Το Εργατικό Συνέδριο στη Λα Παζ συμφωνεί να ασκήσει πιέσεις για την «καθολική εξάπλωση των Κυριακάτικων αργιών», την 8ωρη ημερήσια εργασία, τη συμπερίληψη των οικιακών υπαλλήλων στην κοινωνική νομοθεσία, και την αντικατάσταση του όρου «οικόσιτος» από τη φράση «υπάλληλος οικιακής εργασίας».

1937

Βολιβία: Κατά τη διάρκεια μιας διαδήλωσης που συγκαλείται από την Ομοσπονδία Εργασίας (FOL), η αναρχική Petronila Infantes ανοίγει την ομιλία της με τη φράση «Προλετάριας γυναίκες μου», επικαλούμενη την εκμετάλλευση που υπέστησαν γυναίκες που πληρώθηκαν λιγότερο από τους άνδρες ομολόγους τους. «Οι γυναίκες είναι δεμένες από τις βαρύτερες, μαύρες, πιο ζωντανές αλυσίδες ... Και η θεραπεία βρίσκεται στην εξέγερση».

1940

Βολιβία: Η Ομοσπονδία Εργαζομένων Γυναικών (FOF) επανιδρύεται με το τέλος του πολέμου στο Chaco.

1947

Χιλή: Με τη δικτατορία του Gabriel González Videla, το Libertarian Athenaeum "Louise Michel" ανοίγει στο Iquique για να «αντιμετωπίσει τις ανάγκες των γυναικών υφαντουργών», υπό την ηγεσία της Flora Sanhueza, μιας από τους σημαντικότερους αναρχικούς της χώρας. Συνελήφθη και «εξαφανίστηκε» το 1973, κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Augusto Pinochet.

1964

Αργεντινή: Δημοσίευση της αυτοβιογραφίας της Juana Rouco Buela, με τίτλο “Historia de un ideal vivido por una mujer” («Η ιστορία ενός ιδεώδους μιας γυναίκας»).

1968

Αργεντινή: Η Juana Rouco Buela πεθαίνει σε ηλικία 80 ετών.

H Juana Rouco Buela

*Η αρχική δημοσίευση αυτού του χρονικού έγινε στο www.rojoynegro.info της ισπανικής CGT. Αγγλική μετάφραση: Paul Sharkey. Δημοσιεύτηκε και στη σελίδα της Kate Sharpley Library (KSL) στο https://www.katesharpleylibrary.net/t76jt8?fbclid=IwAR1CcT4vf7uKY7IQ6Az1f6E2ILFoiGsXifGVcWZsJqrgOhcGELY_Mn59Epo
Ελληνική μετάφραση: Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης. Διορθώσεις: rende.